

Rudarji so zmagali, pravi Lewis.

Predsednik rudarske organizacije je izjavil, da se vrši skupna konferenca z operatorji v nekaj dnevih. Medza ne bo znizana in separatnih pogodb ne bo. Farrington je preklel izredno konvencijo rudarjev v Illinoisu. Opozicija proti separatnemu miru je prevelika med illinoiskimi rudarji. Indiana zaseže nekaj rogov čez pet dni, ako ne bo stavka končana do tega časa.

Philadelphia, Pa. — John L. Lewis, predsednik Združenih ameriških rudarjev, je izjavil v četrtek popoldne, da se v par dneh snidejo zastopniki rudarjev in operatorjev s centralnega konkurenčnega polja v meddržavni skupni konferenci.

"Najmanjša dvoma ni, da so po vseh znamenjih rudarji zmagali v sedanjih stavki. Menda ne bo milina. Druga ne ostane kakor sklenitev meddržavne konference za novo pogodbo. To je edina pot za končanje stavke. Distriktnih ali separatnih pogodb ne bo.

Uverjen sem, da bo meddržavna skupna konferenca aranžirana v nekaj dneh in tedaj se rudarji lahko vrnejo na delo."

Lewis se mudi tukaj na konferenci s predsedniki distriktnih rudarskih organizacij v Pennsylvaniji, Indijani in Ohiju; predsednik illinoiske distriktna organizacije Farringtona ni tukaj.

Lewis in distriktni predsedniki so razpravljali o položaju na poljih mehkega in trdega premoga. Voditelji so vsakega zagovarjali, da so nekateri operatorji, ki so upali na distriktno pogodbo, zdaj prispevali na meddržavno konferenco in to je dalo povod omenjeni Lewisovi izjavi; drugače ne bi bil Lewis uverjen, da bo konferenca aranžirana v nekaj dneh.

Konvenca v Illinoisu je preklešana.

St. Louis, Mo. — Frank Farrington, predsednik 12. distrikta U. M. W. of A., je v četrtek popoldne preklel sklenitev izredne konvencije za 3. avgusta v Peoriji. Farrington je baje rekel, da je konvencija zato preklešana, ker so "časopisni pregledaj poročali o stvari". Ta izgovor pa ne pove ničesar. Rečnica je, da je v distriktnem odboru in med krajevnimi odborniki nastala velika opozicija proti delu na separatni mir.

John Watt, tajnik podokrožne organizacije v Springfieldu, je dejal, da so bile seje distriktnega odbora zelo burne. Watt je omenil Farringtonovo akcijo za "golo lažjstvo". Ako bi bil odbor pustil Farringtona, da izvede svoj načrt izredne konvencije in separatnega pogajanja s operatorji, bi izbruhnila največja kriza v illinoiski organizaciji rudarjev. Lewis bi nedvomno odstavil okolišno eksekutivo in imenoval provizorični odbor. Zato je odbor razvaln modro, da je svrgel svoj sklep za sklenitev izredne konvencije.

Farrington je odgovoril, da je Watt "velika klepetulja" in da ni bilo nobenega konflikta na sejah. Vprašanje separatnega pogajanja v Illinoisu je mrtvo in odborniki organizacije se drže programa in taktike glavne eksekutive ter kooperirajo s Lewisom.

Obenem je Farrington obvestil podgovernorja Sterlinga, da se illinoiski rudarji ne morejo odzvati na njegovo sugestijo za separatno pogajanje s operatorji. Indiana zaseže rove v petih dneh.

Indianapolis, Ind. — Governor McGray je naznanil v četrtek, da država Indiana zaseže enega ali več premogovnikov 1. avgusta, ako ne bo do tega časa kakakega znamenja, da se konča stavka.

Michiganaka uprava proti Lewisu se obrni.

Washington, D. C. — Carl Young, državni komisar za delo v Michiganu, je došel sem in od tu pojde v Philadelphijo. Young išče Lewisa s prošnjo, da bi dovolil organiziranim rudarjem vrniti se na delo naj v tolikem številu, da bi javne naprave v Michiganu

SVOBODA TISKA! KJE? V AMERIKI?

Poročevalec, ki je naklonjen stavkarjem, je bil tepen javno na ulici.

PRETEPAČ JE PA ZDAJ
VELIKI JUNAK!

Ware, Mass. — (Feder. Press.) — C. Earle Tiekner, lokalni časnikarski poročevalec, ki je poklical delavskim listom rosična poročila o položaju stavke tekstilnih delavcev, je bil te dni javno napaden na ulici, sbit na tla in surovo tepen.

Napadelec je William H. Deardon, urednik tujaknjega lista "The Ware River News" in dobitnik vojak. Kapitalistični listi v Novi Angliji so posvetili temu dogodku veliko pozornost in hvaležijo Deardona kot "junaka", ki je "posvetil Tieknerja kakor je bilo treba".

Tiekner je takoj v začetku stavke v Otisovih tovarnah stopil na stran delavcev in od tedaj jih doledno zagovarja. Napadeni poročevalec ima seveda drugačno pojma o uredniškovem junakstvu, zato je izpovedal proti njemu zaporno povelje.

NOVO PRIPOROČILO ZA RAVNAVO STAVKE ŽELEZNIČARJEV IN RUDARJEV.

New York, N. Y. — Skozi mesto potuje v San Francisco Thomas Shaw, baron Dunferline, znan škotski advokat, da se udeleži konvencije odvetnikov. Po njegovem mnenju naj se sporna vprašanja med železničarji in lastniki železnice in rudarji in lastniki premogovnikov predlože pravemu sodišču kot razsodišču. Uvedeje naj se vprašanje kot pri navadnem pravdomernem postopanju. Tako se je izvršilo v Britaniji ob časn velike stavke pristaniških delavcev in konec je bil škandalov, ki sta jih povzročali začasno najemanje delavcev in stavkolomilstvo. Temu je dejal, da je bila minimalna mesda od tega časa znkana na enajst illingov, a to se je zgodilo brez boja.

dobile potrebno kurivo. To dokazuje, da je michiganski governor opustil misel na obratovanje rudnikov s skibi.

Ingredij v Tennesseeju.

Middlesboro, Ky. — Iz Bryson Mountains, Tenn., je prišla vest o ingredijih v četrtek jutraj. Bilo je nekaj streljanja in eden stavkoka je bil ranjen.

Rudarji v Angliji se še niso odločili.

London, 28. jul. — Eksekutiva Zveze rudarjev se še ni odločila, kakšno stališče naj vzame organizacija glede iskanja angleškega premoga v Ameriko. Cena premoga raste dnevno in tovarnina se je podvojila, odkar prihajajo ameriška naročila.

Pennsylvanija produca vojske — ne premoga.

Cokeburg, Pa. — Operatorji v okraju Fayette so sporodili governorju, da je treba več vojaštva, predno jim je mogoče "odpreti" premogovnika.

Rudarji okolici v Pennsylvaniji se polni vojaštva, toda v rudnikih je tiho kakor v grobu.

Narodita "Prosveto" valoma rodnika ali prijatelja v stari domovini

OBČINSKI SVET V MILWAUKEEU KAŽEVA NARODNO ROVOV.

Milwaukee, Wis. — (Feder. Press.) — Občinski svet je s 23 glasovi proti dvema sprejel resolucijo, naslovljeno na predsednika Hardinga in kongres s zahtevo, da vlada takoj zaseže premogovnike v deželi, sprejme pogoje stavkujočih rudarjev in jih zapreli ter obratuje rove na korist ljudstva. Resolucija, katere so predložili socialisti, je bila sprejeta brez debate.

25 MAGNATOV JE PROTI MIRU Z RUDARJI.

Teh 25 kraljev, na katerim je Morgan, kontrolira železnice in premogovnike.

KONGRESNIK JE RAZKRIJ
STVAR.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Petindvajset ameriških denarnih magnatov, ki kontrolirajo železnice in rudnike, stoji med ameriškim ljudstvom in mirom na polju premoga in železnice. Na sama beseda in ust teh magnatov in operatorji bi pristali na konvencijo s rudarji. Ker pa te besede ni, se nadaljuje vojna.

To dejstvo je razkril kongresnik Edward Bowens iz Wisconsinu. Bowens pravi, da teh 25 magnatov kontrolira 82 odstotkov železnih sistemov, odnošno 50 milijard železnice v Združenih državah. Vsa ta močevost drži v eni roki ravnotežje v direktorijih železnih družb, katerih je 193.

Ravno ti magnatje, ki poveljujejo železnice, kontrolirajo celotno premogovništvo v Ameriki in s tem je vse industrialno in ekonomsko življenje Amerike absolutno pod njihovo kontrolo.

Na čelu te petindvajsetorice stoji milijardar Morgan s svojimi finančnimi zavodi v New Yorku in drugih krajih dežele. Magnatje, ki kontrolirajo železnice in rudnike in katere je našel kongresnik Bowens, so sledeči:

Robert S. Lowett, H. D. Forest, G. F. Baker, H. S. Vanderbilt, Samuel Rea, L. P. Lorca, A. J. County, A. W. Krech, F. N. David, Fairfax Harrison, W. W. Atterbury, J. E. Reynolds, Chas. Steele, Howard Elliot, M. H. Smith, Chas. Hyden, A. H. Harris, Julius Kruttschnitt, Charles E. Ingersoll, E. T. Stotabury, E. V. R. Thayer, T. De Witt Cuyler, H. Walters in William Rockefeller.

Prvih sedem moč s Rockefellerjem in Morganom vred kontrolira banke. S temi osebami je tudi identifikirano vodstvo jeklarkega trasta, ki kontrolira, prevzame prav posejduje 75 odstotkov vseh premogovnikov v Ameriki.

Omenjena petindvajsetorica je provodila obe stavki na polju premoga in železnice po izdelanem načrtu in s namenom, da uniči organizacijo rudarjev in železničarjskih delavcev, ki so magnatom najbolj na poti do splošne odprte delavnice. Magnat Lorca ni je izmislil načrt kompanijskih unič med železniki delavci.

Da na bo administracija v Washingtonu storila ničesar, kar ni v interesu te petindvajsetorice, je dovolj jasno razvidno iz akcij, ki zadnje čase prihajajo in Belo hiše. Petindvajsetorica zahteva, da se obe stavki zdrobita s oboroženo silo in administracija svesto izvršuje ukaze magnatov. Ako ne izvrši tega — ne bo krivda administracije, ki stori vse, kar more v interesu petindvajsetorice.

SODNIŠKA PREPOVED PROTI ŠERIFU.

Fargo, N. D. — Sodnik C. F. Amidon je izdal sodniško prepoved proti stavkujočim železničarjem in šerifu A. C. Sladu v okraju Sladu, ki ukazuje stavkarjem in šerifu, da se ne smejo proti stavkokasem poslužiti nasilnih sredstev.

Serif Slade je namreč odhajal tudi na stavkovne straže v Marquette, N. D.

TEMNE SILE KAPITALIZMA IN NAZADNJAŠTVA SO NA DELU.

SOCIALISTIČNA VLADA V YUCATANU JUN JE PREDJE V OČESU BLAŽENJAKA.

Laži in obrekovanja so se erokije, a katerim se bojujejo proti socializmu.

New York, N. Y. (Fed. Press.)

Temne sile kapitalizma in nazadnjaštva skujejo oblatiti socialistično vlado v mehiški državi Yucatanu. Tako izjavlja Toman Castellanos, tukajnji zastopnik Felipe Carrilla, governorja v Yucatanu.

"Smatram za potrebno, da je popolnoma pravično, da nastopim proti blankom v ameriškem časopisu, da tako preprečim slabe učinke, ki jih mogoče povzročijo," je rekel Castellanos. "Jas sem odvetnik yucatanke vlade, od katere sem prejel nalog, da nastopim proti vsem obrekljivim izjavam, ki se nanašajo na vlado in osebo, ki jo predstavlja. Ker sem v tesni zvezi s yucatanako vlado, ki je popolnoma posnana njeno delo in njene splošne tendence.

"Rea je, da je vlada absolutno socialistična v Yucatanu, zaradi tega se njena vlada trudi kristalirati učinke vseh stvari, ki direktno ali indirektno nespošujejo blagostanje države. Ta tendenca je imela nesporečno uspeh pri pridobivanju, da se izboljšajo življenjske razmere ljudstva. Vse to bi precej časa in prostora, da se naštejejo vse moralne in materialne dobrate, ki jih je prinesel socialistični Yucatan.

"Na v. yucatanaka vlada je s vsemi močmi nastopila proti politični svobodi, ker bi omajitev ovrzala hitri razvoj sloveške delavnosti. Vlada je razdelila in se razdeljuje svet med delavce. Vlada je zlomila verige, ki so ukipale delavce, opustila jih je, da evobodni kot drugi državljani v Mehiki. To je vzrok, da so nasadni in prijatelji starega reda veliki sovražniki yucatanake vlade.

"Ti sovražniki se poslužijo vseh metod, da uničijo yucatanako vlado. Zatekajo se k obrekovanju in blatenju, da uničijo delo, ki je prineslo svobodo in pravico delavskemu namadu.

"Vzemite pastavo za razporočitev v Yucatanu za primero. Razporek v Yucatanu se vrše na najbolj enostaven in liberalen način, toda podvrženo so vedno definitivnemu legalnemu postopanju in pravilo, katerega namen ni, da se garantira le civilna svoboda v tej stvari, ampak da varuje in ohranja pravice in obveznosti zakonov. V naših razporočljivih postavah so zdrave določbe za otroke in razporočena zakonake dvojice. Brez dvoma se bo forma razporek, ki je uveljavljena v Yucatanu, povsod uveljavila kot najbolj naravna in enostavna s ozirom na postavbe civilnega življenja.

"Ta pravična, humanitarna in prosvetna naprava, kot postoji v Yucatanu, se prikazuje v napadnih, obrekljivih laži in časopisju v Združenih državah. K temu pa podpirajo oni, ki bi radi videli, da se v Yucatanu uvedejo zopet neizgovorljive psonatne in iskoristevalne zamere.

"Hočejo tudi prikazati, da se vlada v Yucatanu ravna in vodi po kaprich in lažah neke šene, o kateri govore, da je Bianco Carbenno. Po svoji lastni vednosti sem prepričan, da je vsa pripovedka zlagana. Taka šena ne živi in ni nikdar švela in izumili so jo s namenom, da uničijo dober glas vlade države Yucatan.

"Rečnica je, da je governor Carrillo resen in enerzičen znanec, ki dela s navdušenjem in resno, da se razvije administracija, ki naj služi ljudstvu. Njegovo patrijotično delo je povečeno trajni rekonstrukciji države, ki je preživela gospodarsko krizo, kakršna še ni bilo v zgodovini."

KLERIKALCI V NEMOLJI NISO STAVKALI PROTI MONARHISTOM.

Berlin. — (Federated Press.) — V Nemčiji je ena skupina delavcev, ki se niso pridružili generalni stavki dne 4. julija, ko je delastvo v splošnem demonstriralo za republiko in proti monarhistom. Ta skupina je Federacija kristjanskih strokovnih uni, ki je pod kontrolo katoliških klerikalcev. Vodstvo federacije, ki je v Kölnu, je sklenilo, da se katoliški delavci ne smejo udeležiti protestne stavke.

OLJKINA VEJICA SE ZOPET MOLI OD DALEČ.

KONFERENCA PREDSEDNIKOV 148 NAJVEČJH ŽELEZNIČARSKIH DRUŠTB SE VRAJA V TOREK.

Od te konference upajo, da priinese mir.

Washington, D. C. — Zopet se prikazuje javnosti oljkina vejica in napoveduje, da bo stavka železničarjev kmalu končana. Prihodnji torek se vrši konferenca železnih predsednikov 148 železnih družb. T. Dewitt Cuyler, predsednik Društva železnih predsednikov, naznanja, da se je do tega zaključka prišlo s predsednikom Hardingom.

Ko so časnikarski poročevalci vprašali Cuylerja, na kateri podlagi se upa doseči sporazum, je odgovoril, da o tem še ni bil sprejet zaključek. Te besede so pa v protislovju s njegovo nadaljno izjavo, v kateri pravi, da se je izdelal načrt za polkušnjo. Kaj tak načrt pomeni, je znano le tistim, ki so se sedinili nanj, zaradi tega je težko verjeti, da se doseže tako kmalu sporazum. Kajti Cuyler je dejal, ko so radovedni časnikarski poročevalci še dalj vnanj alitili v vprašanji, da ne more svobodno govoriti o načrtu.

Kljub tej izjavi je pa prav odločno trdil, da Harding ni zahteval, da naj železnike družbe popuste v zadevi starostnih pravic.

Predsednik ni konferiral le s Cuylerjem, ampak tudi s zastopniki železničarjev. Kaj in o čem je govoril predsednik s njimi, je seveda tudi misterij. Ali zopet izjavljajo nekateri, da je sporazum blizu. Zakaj je sporazum blizu, tega ne povedo. Drugi so šli celo tako daleč, da so se prerokovali, da se vrnejo stavkujoči železničarji še prihodnji dan na delo. Ta vest je držala med lahko vernimi ljudmi, dokler ni Jewell, predsednik železničarskega departamenta v Ameriki delavski federaciji, izjavil, da nima najmanjšega namena, da odredi, da se železničarji vrnejo na delo. Vest je torej izgnila tako hitro, kot se je pojavila.

Trdovratno se pa vzdržuje govorica, da delajo sporazum največjo zapreko, železniki ravnotežji, ki se branijo priznati stavkujočim železničarjem starostne pravice. Ta biš se še vedno vihti nad stavkujočimi železničarji v upanju, da stari železničarji pohite stavkokažit in da na kolenih in za božjo voljo prosijo, da jih sprejmejo kot stavkokaže. Dodaš enake vesti niso imele najmanjšega učinka na stavkujoče železničarje, ker se pač zavedajo, da jim nihče drugi ne jamči starostnih pravic kot njih organizacija. Kaj pa bi bili železničarji brez organizacije? Nisi železniki družbe bi delale s njimi po svoji volji in delavce odpustale, ko bi jim starost opešala njih moči.

USODA STAREGA DELAVCA.

Chicago, Ill. — Frank Whitmeyer, ki je bil 35 let vpisen pri Ascher Co., trgovini s ženskimi klobuki, kot prodajalec, se je 27. t. m. ustrelil. Star je bil 60 let in vsak dan je strahoma pričakoval, da izgubi službo.

KER NI PREMOMA, KURJEO Z DEVI.

St. Charles, Mo. — Tukajnja mestna vodovodna naprava je pričela rabiti drva za kurivo, ko je izmanjkalo premoga

STAVKA BRODARJEV NA VELIKIH JEZERIH JE NA VIDIKU.

SPORAZUM S ŽELEZNIČARJI IN RUDARJI SE NI NAJRAVILJEN, A ŽE SE POJAVLJA NOVA OVIRA ZA PREVAŽANJE PREMOMA.

Delavni čas na brodarje je dolg, menda miserna v primeri s teškim delom.

Chicago, Ill. — Ko so pričeli prihajati v javnost glasovi, da pride do ispravnave stavke rudarjev in železničarjev, da se jim preje odpravi nevarnost akutnega pomanjkanja premoga, se je izvedelo, da so brodarji na Velikih jezerih, ki prevažajo železno rudo, premog in žito, odglasovali za stavko. Za štrajk je bilo oddanih 94 odstotkov glasov. Zadržna vest opravičuje domnevanje, da so delavci pričeli prehajati v ofenzivo po dolgotrajni defenzivi. Odkar je bilo sklenjeno premirje, so privatni bizniški interesi naskokovali organizirano delavstvo in se trudili, da uvedejo odprto delavnico. Rezali so menda in podaljšavali delovni čas. Delavstvo je imelo polne roke dela, da se je ubranilo tega navala in da je držalo skupaj svoje vrste in kolikor mogoče izvajevane pridobitve. Prišel je ugoden trenutek in delavstvo je prešlo iz defenzive v ofenzivo. To dejstvo govori, da delavstvo ni nikdar poraženo kot celota, čeprav se mora v nekaterih postojankah začasno umakniti premogovnemu navalu, ampak delavstvo koraka nevsadrženo naprej, kljub vsemu odporu od strani njegovih iskoristovalcev.

To se je posebno pokazalo pri brodarjih na Velikih jezerih.

Veliko parovnikov lastni United States Steel korporaciji. Po sklenjenem miru je prišla ta korporacija do prepričanja, ki je največja nasprotnica delavske organizacije, da je napočni ugoden trenutek, da savihti ne samo svoj brigantinski in podjetniški bič nad drugimi delavci, ki delajo sanjo, ampak da udari s njim tudi po brodarjih na Velikih jezerih.

Najprvo je znala mesdo brodarjem za 23 odstotkov. Korporacija še ni bila zadovoljna s tem porokom delavske mesde in utegala je brodarjem nadaljnjih petnajst odstotkov. Zniževanje mesde še ni bilo konec, kajti brodarjem se je znala mesda še za šest odstotkov, tako da je brodar prej kot mesečno mesdo osemdeset dolarjev. Znižala se pa ni le mesda, ampak podaljšal se je tudi delavni čas na dvanajet ur, tako da brodar dela štiri in osemdeset ur v tednu.

Priganjanje k trdemu delu in razanje mesde je doseglo svojo mero. Na severozapadu so brez premoga in ostali bodo brez njega, akotudi se rudarji in železničarji vrnejo na delo, ker se največji premoga za severozapad prepolje po Velikih jezerih, ako brodarji zastavkajo, ali če se sporno vprašanje ne reši pravdomno, da se tako odvrne stavka. Brodarji zahtevajo osemurni delavni in zastavkal bodo, ako ga lastniki parnikov na priznajo. Ako pride do stavke, bo prizadetih štiri sto parnikov.

AMERIKA PRIZNALA ŠTIRI DRŽAVICE.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hughes je naznanil 27. t. m., da je vlada Združenih držav priznala Estonijo, Letvijo, Litvinsko in Albanijo. Hughes pravi v naznanilu, da je stališče ameriške vlade glede neraskoznosti Rusije neizpremenjeno, toda prve tri države so priznane, ker so tekom treh let pokazale "politično in gospodarsko stabilnost".

VREME.

Chicago in okolice: V nedejo jasno. Lahki, menjajoči se vetrovi. Temperatura v sednjih 24. urah: Najvišja 77, najnižja 70. Sonce izide ob 5:39, zalze ob 8:42

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Rokopis se ne vračaja.

Narodna: Zedinjena država (vsebo Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 na pol leta, \$1.35 na tri mesece, in za inostranstvo \$5.00.

Naslov na vsak, kar ima stih a listu:

"PROSVETA"

2457-58 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (februja 20-22) poleg valice imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VOLILCI ZAPOMNITE SI!

November bo kmalu tukaj in treba bo na volišče, da se z glasovnico odloči kdo bo zastopal ameriško ljudstvo v postavodajnih zborih.

Razprave, glasovanja in priporočila o colninskem tarifu podajajo precej jasno sliko, kako poslanci in senatorji zastopajo ljudske koristi. Tu se vidi, kako se privatni in specijalni interes tepejo med seboj.

Tako na pr. vidimo, da senator Lenroot podpira colnino na sladkor, za uslugo bo pa on podpiral colnino na oljino olje. Ljudstvo pa potrebuje oboje: sladkor in oljino olje. Tukaj ne gre za ljudske interese, ampak kdo bo imel dobiček, ako se naloži colnina na sladkor in oljino olje.

Končno je postal ta interesni boj tako zmešan, zapleten in ogaben, da je celo senator Lenroot, pomnan starogardnik, postal vpornik milice vrste.

Vsi colninski tarifi, kar smo jih imeli do zdaj, pa naj je bil McKinleyjev, Dingleyjev ali Payne-Aldrichjev, nad katerim se je tako spodtaknila Taftova administracija, da je zapustila izredno žalosten spomin za sabo, so proti ljudskim koristim, ker so jih narekovali privatni interesi.

Ali najslabši colninski tarif, kar jih je bilo do zdaj predloženih in sprejetih v kongresu, je sedanji Fordney-McCumberjev tarif. Ljudstvo Severne Dakote je že spregovorilo in odločilo, da McCumber ne bo pri jesenskih volitvah kandidat.

Poslanci in senatorji, ki glasujejo za tarif niso zagovorniki ljudskih interesov. Ako bo kateri teh poslancev ali senatorjev kandidiral v jeseni za ponovno izvolitev, naj ljudstvo ne pozabi, da je glasoval proti njegovim interesom.

POLOVICA ZASLUŽKA ZA STANARINO.

Biro za socialno higijeno v New Yorku poroča, da žene, ki delajo v tovarnah in pisarnah, plačajo povprečno pet in štirideset odstotkov od njih zaslužka za stanovanje. To je pet odstotkov manj kot polovica zaslužka. Ako na pr. delavka zasluži na teden deset dolarjev, tedaj gre štiri in petdeset centov za stanovanje na teden. In kot neki drugi statistični izkaz pripoveduje, zasluži delavke povprečno manj na teden kot \$14, pa tudi manj kot osem dolarjev. Ako gre od tega zaslužka malo manj kot polovica za stanovanje, s čim se naj po tem delavka prehrani in oblači?

Moralisti radi povdarjajo, da se svet pohujšuje, da vedno več mladih deklet zaide na slaba pota, a ravno ti moralisti ne pokažejo nikdar na prave vzroke, ki pehajo mlada dekleta na slabo pot. Lahko se je zgražati nad moralno drugih ljudi in filozofirati, ako je človek slt, prebiva v udobnem stanovanju in nima najmanjših skrbi za prihodnji dan. Težje je seveda kazati na izrodke sedanjega gospodarskega sistema in se bojevati za njih odpravo, kot moralizirati in filozofirati. Kdor se bojuje za odpravo takih izrodov, mora imeti malo več in višje moralne podlage, kot jo imajo profesionalni moralisti in filozofi. Ljudje, ki so bojujejo za svetlo bodočnost vse človeške družbe, za odpravo izrodov kapitalizma, so preganjani, dostikrat lačni, pa tudi v ječi lahko dobe prosto stanovanje. Profesionalni moralisti in filozofov pa ne ugrožajo take nepravilnosti, zaradi tega tudi ne vedo, kaj je prava življenjska proleta, ki si mora s ročnim ali umakim delom služiti svoj vsakdanji kruh.

KAJ JE ŽE USPEH?

Železniški delavci so tako važen faktor za moderno človeško družbo, da brez njih obstati ne more. Delavec, ki pritrdi tračnice k pragom opravlja ravno tako važno delo kot strojevodja, ki vodi lokomotive. Ako ni delavcev, ki bi pregledali vsaki dan proge in pritrdili omajanih tračnic, bi nekoga dne železniška proga prav zanesljivo raspadla in železniški obrat postane ravno tako nemogoče, kakor če železniški ravnatelji ne morejo dobiti strojevodij, da vodijo lokomotive. Ravno tako važni so drugi delavci na železnicah, ker železniške kompanije ne vpo-slijo niti enega delavca, ki ga lahko pogreša pri svojem obratu.

Ce stavka železniških delavcev ne prinese nič drugega, kot da znajo delavci ceniti vrednost svojega dela, ameriško ljudstvo pa spozna socialno važnost dela železničarjev, je dosežen ogromen uspeh, ker je na podlagi tega uspeha mogoče nastopiti za izboljšanje položaja železničarjev.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Brookwood, Katonah, N. Y. — Kot premogar sem naravno močno zainteresiran v potek in izid premogarske stavke, česarvno se nahajam daleč proč od bojnih polj. Kljub temu, da nisem direktno aktiven v izljudnem spopadu od strani premogarski baronov a premogarske organizacije, je moj duh vedno v borbi se vrstah vztrajnih boriteljev za svoje, t. j. delavske pravice.

Sedajni boj organiziranih premogarjev v Združenih državah je največji boj, kar jih je bilo še bojevanih v zgodovini organizacije U. M. W. of A., in smelo rešeno, najobsebniji in najljudejši, kakortudi najpomembnejši boj, kar jih je še bojevalo ameriško delavstvo kot celota. Sedanja premogarska stavka ni le važna samo za premogarje, temveč povsem končni izid stavke, v prvi vrsti, temveč je velikega in dalekosežnega pomena za vse organizirane in neorganizirane delavce Severne Amerike. Ako je ta stavka izgubljena za delavce in organizacijo premogarjev premagana, bo delavstvo porinjeno nazaj, predvsem premogarji, na točko, kjer se je nahajalo po končanju civilne vojne. Ne samo to, ako kapitalisti uspejo v sedajni borbi, bo delavstvo trpelo samo materialno kakor tudi moralno, ampak bo zdrobljena hrbitenica ameriškega strokovnega organiziranega delavskega gibanja. In to je kar si plutokracija želi in za kar se je podala v ofenzivo proti delavstvu, ker bi potem, ako bi uspela v svojem nadržu, delala s delavstvom kakor dela mačka s miško, kadar jo boji v svoje ostre kremplje.

Seveda ni položaj najmanj razveljavljiva za kralje in vladarje današnje družbe, ker so delavske, t. j. premogarske vrste danes ravno tako čvrste kot se bile meseci dni po začetku stavke. Da raznim katoliški izraz, še ravno nisem kaj posebno religiozen, vrste stavkajočih premogarjev stoji trdno kot "Petrova skala" in sam hudlj jih ne premaga, ter tudi Wall Street s svojim nominalnim glavnim štabom v Washingtonu bo imel dokaj posla, čeprav razpolaga s vsami silami moderne militaristične organizirane kapitalistične države, predne bo "ugnal" stavkajoče premogarje. To prižajo vsa poročila o poteku stavke in duhu stavkajočih premogarjev, ne samo v delavskih listih, ampak tudi v kapitalističnih. Ako vzamemo v pregled poročila naših premogarjev v Prosveti, vidimo iz njih, da veje v vedini njih solidarnost, navdušenje in igriranje za boj do zmage. Mogoče bi bilo pretirano se izkazati, da so slovenski premogarji bolj napredni, z večjo razredno zavestjo v celoti premogarjev. V gotovih naseblinah nedvomno so; vse eno pa ni pretirano, ako se vzame duh solidarnosti in discipline iz njih poročil.

Nedvomno niso baroni premoga, železa, železnice itd., priokovali takega odpora in odziva neorganiziranih premogarjev v organizacijo pred napovedjo vojne organiziranim premogarjem. Še v nanj bi se jim zdelo pred nekaj meseci nemogoče in iluzorično, ako bi se jim pokazala podoba današnje organizirane Pennsylvanije. In v resnici, tudi vse delavstvo je bilo veselo presenečeno, ko je videlo tak navdušen odziv premogarjev iz kosaške države, gnezda jeklarkega trasta.

Hardingova administracija v Washingtonu je želela in imela namen biti "nevtralna." To se je pokazalo v pripravah na izpor premogarjev. Vsa mr. Harding se je tako izrazil in dobri patriotje — četudi le po imenu — in pa tudi naša "publika" se mu seveda verjeli. Vlada "ni imela" moči prisiliti premogarske barone se sniti s premogarji, kot je določala sadnja pogodba, pred ali v teku stavke. Kaj je bil vzrok, da je vlada želela le "opazovati" razvoj razmer, bi mogoče vedel povedati zakladniški tajnik, mr. Mellon — mogočen premogarski baron, bankir in direktor devetindesetih korporacij, in pa avtor sedemdeset milijonov dolarjev, ki je bila potrošena za "izvolitev" Hardinga in njegove administracije.

Hardingovo "opazovanje" je imelo vsekakor le eno smer, katere je bila dovolj jasna ostremu opazovalcu njegove politike, takoj ko je bilo njegovo "opazovanje" e-nunčijirano. In ta smer je bila v direktni proti akciji, katere je bila podvzeta pred par dnevi po mr. Hardingovi administraciji.

Da je enkrat padla maska razvrednega obraza je jako velika važnost, ker sedaj bodo tudi ti delavci, ki jim je bila politična akcija delavstva dovetna briga, lahko videli, ako na spadojo v gotovo vrsto njihovih pradedov v zoo, črto, ki deli socialno življenje današnjega reda. Koliko boljše je, ker krinka je bila sneta jako nesporno, skoraj po pobalinsko. Ta nerodnost seveda ni včasem vsam kapitalistom, ker je preveč vidna in za navadnega tepeca lahko razumljiva. "The New York Evening Post" je dal lepo lekcijo Hardingu kot mati razposajenemu paglaven, radi ne-diplomatičnega jezika, ki ga Harding rabi v svojem posivu operatorjem, da naj prično v produkciji premoga in apelu do governorjev, katere urgija in jim obljublja vojaško pomoč za protekcijo "svobodnih državljanov". Da je vlada prišla tako lepo in odkrito na stran "open shoparjev" je tudi vredno sedem grošev. Kljub temu bo Gompers and Co., ostal le Gompers and Co., pure and simple.

Kjer je prva vada mr. Hardinga ostala brez uspeha, ki je imela namen speljati premogarje na led potam njegove industrijske komisije s petimi "ljudskimi zastopniki" vključivši tri premogarske in tri zastopnike kraljev premoga, ima vlada namen na vsak način zlomiti stavko premogarjev. Z militaristično diktatorjo in pod okriljem zastave Združenih držav na eni strani in s hladno krvjo, mogočno disciplino razvrednega proletarijata in nadaljnjim vztrajnostjo premogarjev za zahtevane in popolno opravičene pravice, a strani etike, na drugi strani se bo sedaj vrtil največji boj med podjetništvom in delavstvom v zgodovini ameriškega delavskega gibanja.

Boj bo nedvomno najljudejši v dravi kozakov — Pennsylvaniji, ker sedanjí cilj plutokracije je zdrobiti in ugnati premogarje v imenovani državi najprvo. Naravno, da bo boj ljut tudi po ostalih premogarskih državah, ali za enkrat so oči vladne administracije in Wall Street uprle v državo Penna., kjer ima "Morgan and Co." — car današnje "civilizacije" — ne samo Amerike, pač pa tudi Evrope — svoje gigantne interese.

Skoraj bo štiri mesece od kar traja stavka premogarjev. Vedno premogarjev je bila že pred stavko materialno na slabi položaji vseh nezaposlenosti v sedanjem letu, in pa tudi prve četrtine tega leta. In po preteku štiri mesečne stavke je vsekakor razumljivo, da so skoraj vsi stavkarji skoraj do skrajnosti popolnoma izčrpani. Izčrpani so materialno, a ne moralno in duševno. In sadnje je tisto, kar dela delavce neopremagljive v boju za svoje pravice in, boljše življenje. Ako bi premogarji ne bili moralno in duševno tako trdni in vztrajni kakor so, bi njih vrste da ne bile najčvrsteje, kar jih pozna zgodovina modernega delavskega gibanja do sedaj, na industrialnem polju, bodisi Amerike ali pa Evrope.

Težak je boj, ker je boj, Ali se nekaj tednov take vztrajnosti in discipline in zmaga bo popolna za premogarje. V prvi vrsti je glavno v teh razmerah, da vrste premogarjev obdržijo hladno kri in se ne dajo provokirati tudi če pade krepcel po glavi ali pa puščno kopto. Izvrški človeštva in autoritete bodo v prvi vrsti iskali najmanjše pretencije in po-veda za rabitev strelnega orožja nad stavkarji. In edino la hladna kri zadnjih bo močnejša od zgorajnega ter bo zagotovila zmago.

Slovenski in sploh jugoslovanski premogarji, vas je lepo število, ki tvorite vrste stavkarjev in ste močan steber v sedajni bitki. Odavali ste se pri poklicu na stavke s velikanskim navdušenjem, posebno rojaki v dravi kozakov. Vztrajali ste v boju do sedaj ob obudovalno energijo kljub trpljenju in šikanam od strani kraljev premoga in diktatorjev sedanjega krivičnega družabnega sistema. Bodrili ste drug drugega k vztrajnosti, kjer je bilo potreba. V večjih krajih ste bili vi vodilni faktor, ne samo v organiziranju, temveč tudi v poteku vašega impozantnega in človeško velikega boja.

Sedaj pa, ko je prišel odločilni trenutek, ne obupajte, česarvno položaj in stališče ni posnte s rožami, temveč vztrajajte s hladno krvjo in uprtni oči v boljše bodočnost, dokler ja ne dosežete. In ta ni več daleč. Bodrite se nadalje vaše tovariše, ako jim poia njih vaše tovariše, ako jim peka te si to, da ako podležete radi e-nega ali drugega vzroka, bo vaš

življenjski obtoji in obtoji vaših žen in otrok odvisev od milosti današnjih diktatorjev. Ker poznate njih enilane in umazane namene, zato je Vaša sveta dolžnost vztrajati v boju do konca — do zmage.

Alternativa je samo ena pred vami. Ili daleč nazaj, v industrijsko sužnost ali pa v nekoliko boljše človeške razmere. Podati se v industrijsko sužnost ne pomeni iti samo v pred vojne razmere ampak v razmere sužnostne, t. j. živeti gola človeško življenje. Zapomniti si je treba tudi to, da iti iz slabih razmer, bodisi življenjskih ali delavskih se v veliko slabše, spozna slovak trpljenje le takrat, kadar se popolnoma nahaja v njem. In iti iz sužnosti, kjer ni valpeta s bladem v raki, je še veliko večja sužnost, kjer je bil edini ječak, ni nič boljši kot pekel, katerega slike se nam v starem kresju v duhu tako grozovito slikali.

Torej bratje in sodegi, naprej do zmage, katere ni več daleč. Boljše je se en čas prenašati trpljenje kot pa iti nazaj se v veliko večjo sužnost, kot jo je sedanja generacija kdaj poznala. Potem nadaljne vztrajnosti, ohranitve hladne krvi in temperamenta, presneti srca, ter se ironično smejati današnjim diktatorjem, bo zmaga popolna. — Pasivni premogar.

Walsenburg, Colo. — Kolikor nas je zavednih delavcev smo se vedno na stavki. Na sklenarju in Gordanu smo dobili na svojo stran celo najete, da so pustili rove in pristopili k naši organizaciji.

Onim iz Bure Britane in Kurje vsa bi svetoval, da bi prišli pogledati v Walsenburg in dobiili vem ona stavkarske in odgovili one napeke, ki so se stekli lanskega leta v oktobru, ko so se podpisali, da imajo dovolj \$5.25 na dan in se \$7.75. Te so v razpis povzeli "prostovalje", ki si tega meseca sohi in nam po \$5.50 na dan. Take so lahko John J. R. Washington pohvali, da so njegovi delavci zadovoljni samo s \$5.50.

Depisniku iz Lawrence, Pa., naznanim, da tukaj se ne dobiijo kompanije stavkarjev, ki bi bili pripravljeni pobirati najemnine za kompanijska stanovanja. Če so pri njih taki, na vem. Kar se tiče "boardinghouse" jih je v tej okolici šen 20. Vsa gospodarska dela poleg tega tudi v majni, nekateri celo pomagajo delavljati najete, pa se val "čisti". Nikdo ne peče kaj čez nje, samo meni, ki ne opravim nobenega dela, stanovanje pa drim zato, da mi je dana lepša prilika govoriti z najeteži, da pristopijo na našo stran. Bolje bi bilo, da bi se iskali s kakim naprednim dejavnim kakor pa s obrekovanjem.

Rojaki, bliže se volilni dan. Pazite, komu boste oddali svoje glasove, ker nas delavce je malo, da imamo volilno pravico. In eni, ki se stežete za napredne, izkažite se na volilni dan. Pomagajte samim sebi, da homo imeli v Colorado postavte, ki bodo boljše od sedanjih. Rojaki, pridobite si volilno pravico in mnoge boste lahko pripomogli, da se naše razmere izboljšajo. — John Lipič

Clinton, Ind. — Z veseljem prebiram dopise iz naseblin, posebno me zanimajo dopisi farmarjev, kot so na pr. iz Willarda, Wis., ker tam sem živel celih 13 let. Bili smo tam med prvimi nasebljenici, zato mi je vsa naseblina precej znana.

Kot sem razvidela iz dopisa št. 165 članki izetniki pravijo o tamkajšnjih farmarjih, da niso-sar nimajo in jih zato nekako pomilujejo. Dragi rojaki, takim obiskovalcem kar hrbet pokazite drugkrat, ker to ni resnica. Tam srase vsa dovolj, da ima dovolj jesti vsaka največja družina in so po potrebi lahko oblačeni. Kar se tiče avile, je za farmarske žene sploh ne rabijo, ker za njih stan zadostuje navadno platno. Ako katera pošli svilo, jo tudi lahko kupi, ravnotako kot kaka mešanica. Jan torej trdim, da v Willardu ne marjaka drugega kot sloge; le tisto pogrešajo tamkajšnji rojaki.

Naselili smo se v Clinton, Ind. 1. aprila, t. l., ravno na dan, ko se je pričela stavka. Kolikor se tiče Slovencev tu, jih malo poznam, a kolikor jih poznam, so jako uljudni in prijazni. Vsi so naprednega mišljenja, Slovence fare tukaj nimajo, zato pa vlada med njimi sloge, ker nimajo dveh strank; med njimi je samo ena stranka in zavest, da so delavci.

Pozdravljam vse čitatele Prosvete in farmarje v Willardu. — Carolina Zupanec.

Barton, Ohio. — Mogoče drugod malijo, da tu se garamo kaj živina in nakladamo premog, to da nam se nikamor ne mudi. Ke smo čitali proklamacijo predsednika Hardinga, smo se vsi od srca smejali. In takega človeka postavijo za predsednika — tomlj-johake države, kjer mora še vsak otrok vedeti, da bi premogarski baroni že zdavnaj začeli delati, seveda ne sami, temveč stavko-kazi, če bi jih dobili? Lahko bi dobili začeto. Kaj pa rabijo za hita, če nimajo nikogar štiti? Ali niso imeli že sedaj povsod koder ni dobrostoječa unija, vojaštvo, polico in vsa drugo protekcijo za stavkarske? Pa vendar ne mlui Harding, da bodo vojaiki kopeli premog ali pa morda celo sami kapitalisti? Mobilizira lahko dva milijona vojakov, toda premoga ne bo na površje, če ga na homo nakopali mi, premogarji.

Če bi Harding vrnil svoje dolžnost kot predsednik Združenih držav, bi bila stavka že zdavnaj končana. Dobro je lahko vedeti, kje je vzrok stavke. Dvema gospodarjena pad ni mogoče sluziti; Wall Street in ameriškem ljudstvu. Kot predsednik bi moral biti pokrovitelj naroda, ne pa pokrovitelj malega števila mogotev, kot je to razvidno iz vsega njegovega početja. Pametni ljudje so se pred volitvami opazovali volilce, naj bodo previdni, toda kar so volilci hoteli, to paš imajo.

Pretekli teden sta se oglasila na poti v Rusijo moj svak z družino, oz. moji sestri, Matt in Johana Stilianovi iz Belleville, Ill. Po 17 letnem svidenju smo se zopet ločili dne 22. julija. Odpelali so se iz New Yorka v Rusijo, ker se zdi, da so se prejšnje tamkajšnje razmere preselile sem. Žalim jim obilo sreče. Pred več leti so se zatekali Rusi v to deželo, sedaj pa se od tu tja v Rusijo. Časi se pač spreminjajo.

Pondaj vsem zavednim rojakom. — Anton Vahar.

Najbolj nevarno delo je stavkarsko.

Glencoe, O. — Z največji hoče obratovati rove tako se ali, da hoče današnja administracija, ki je tudi pripravljena s vojaštvom štiti kompanijam "lojalne delavce". Kar jih je sedaj na stavki, upam, da bodo ostali solidarni do zmage. Kako bodo podjetniki dobili zadostno število najeteži, ki bodo izurjeni za kepanje premoga. Premogorovi so v slabem položaju ker zaprti so še od 1. aprila, nekateri pa še dalje. Ali naj se neizurjen delavec poda v tako rovo, kjer visi kamenja od stropa dol in se je po mnogih mestih treba samo male dotakniti, pa zgrmi cela tona kamenja na tla. Tudi po prostori je nevarno, da neizurjen premogar ne napravi ničesar. Razume-ti mora; kako se premog razstrelja, ker to je jako nevarno delo. Varovati se mora znati kamenja, ki je v čevlj ali treh čevljih debeli plasti nad premogom. One kamenje se krhko drži stropa kakor bi bilo le prilepljeno in če se ga rudar ne zna varovati, ga ima kmolu na hrbtni. Celot pri izuđenem premogarju se pogosto pripeti, da ga vara krhka kamen-ska plast.

Za najeteže je nevarno delo po rovi in nevarno bivanje odznanaj, ker ogroženje od strani razvrednega delavstva napram njim je veliko, še celo, ko preneha s takim delom, je v vedni nevarnosti, kajti svedni rudarji ga imajo zaznamovanega; če mu ne stoje drugega, vedno ga abadajo radi opravljanja dela med stavke končno mu tudi ne pustijo delati v rovu, kjer so vsi drugi rudarji organizirani. Bolj častno je umreti od glada kakor pa iti na delo med osam stavke.

Zato je dolžnost vseh tistih listov, ki nosijo napis, da so delavski, da opozarjajo rojake v javnosti pred takim delom, ki je predvsem zelo nevarno in nečastno. Mi stavkarji, homo se zanapri solidarni, saj iz poročil se razvidi, da naši nasprotniki igrajo na sadnje karto in zmaga se nam bliža.

Delavci, ameriški državljanje, vedite, da v Bell Hill v Washingtonu sedijo sami republikanci in demokratje. Od njih prihaja torej toliko "dobrot". Pri jesenskih volitvah jim pokazite hrbte in volite za delavsko stranko, to je socialistično. — Nace Ziemberger.

Stekel je. Staro in hudožno čeno je ugriznil pes. Ves preplašen je vprašal nekdo, če je bil pes stekel. Dobil pa je prijazen odgovor: "Prej pes ni bil stekel, toda bolim se, da je sedaj stekel."

DELAJSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Razne vesti.

DEBNOVA BRKOJAVKA

Na pomolovljenje socialnih revolucionarjev.

Chicago, Ill. — Eugene V. Debs, ki se nahaja tukaj v zdravilišču, je 26. julija poslal Leninu v Moskvo kablagram sledeče vsebine.

"Lenin, Moskva: Protestiram vsem civiliziranim ljudstvom v imenu naše splošne humanitete proti eksekuciji kateregakoli socialnega revolucionarja ali krivičnemu oropanju njihove svobode. Sovjetska Rusija lahko postavi vsemu svetu lep zgled, ako kaže, da ne bo pomeniti metod svetovnega carizma in ako podpre visoka načela, za katera so bojujemo. — Eugene V. Debs."

Debs je malo prej prejel brzojavko iz Berlina od Cernova, zastopnika ruskih revolucionarjev, ki je apeliral nanj, da naj dvigne protest ameriških socialistov proti nameravani eksekuciji 22 socialnih revolucionarjev v Moskvi. Obenem je Cernov javil Debsu, da se proces v Moskvi bliža h koncu in da bodo obtoženci najbrž obsodeni na smrt. Debs se je odzval kot gori omenjeno.

Socialni revolucionarji, ki so pred sovjetskimi sodiščem v Moskvi, so obtoženi, da so odgovorni za atentate na Lenina in druge sovjetske voditelje in da so pomagali Kolčaku, Denikinu in drugim kontrarevolucionarnim generalom.

VSETE ŽELEZNIŠKIH MAGNATOV PROJEKTOVAJO

New York, N. Y. — Zopet prihajajo znamenja, da se je razpoka v vrstah vzhodnih železniških magnatov povečala, kajti železniška družba Erie je vprašala za sodelovanje pri razvoju industrijskih in železniških strokovnih unijs. Delegatje na kongresu so smatrali, da nove industrijske razmere absolutno zahtevajo temeljite reforme sistema strokovnih unijs. Prve organizacije v Nemčiji, preidejo v industrijske forme, rudarska, kovinarska, stavbna, grafična (tiskarji etc.), transporthna, tekstilna, dinarska, kmetijska, šumarska in uenjarstva. 465 delegatov, ki so predstavili 4.854.125 delavcev, je glasovalo za industrijsko formo unijs. Delegatov, predstavljajočih 25.972 delavcev, je pa bilo 10. Odbor Zveze je bil proti tovrstni resoluciji, ampak deleži so bili preko odbora s staroletnimi nazori. Kongres se je bil izrekel za udeležbo protivno kongresa v Amsterdamu prihodnjega decembra, katerega je lokalna amsterdamska strokovna internacionala. Politično je bil kongres razdeljen v tri stranke: večinskih socialistov, 138 nekomunistov.

Pennsylvanjska delavska federacija je alarmirana vzhodnih mobilizacij narodne garde in odločila milijardov v rudarske okolišine. James H. Maurer, predsednik federacije, je sklical konferenco predstavnikov unijs v svrhu, da se govore o položaju in storitvah po vsej državi, katere pravice vključujejo delavce, katere ugroževanje kakršne je divjal za jeklarne stavke. Konferenca odpravi 2. avgusta v Harrisburgu in povabljenja sta tudi Sam Hays, John L. Lewis in nekateri drugi znani delavski voditelji iz krajevnih odborov vseh unijs v Pennsylvaniji.

OR SE POKAJA V KRALJEVSTVO PREGOVORNIŠKE BARONOV...

New York, N. Y. — Powers Hapgood, organizator za rudarsko organizacijo United Mine Workers of America v okraju Somerset, Pa., je bil aretiran in obsojen, da je prelomil sodnijski spoved, katere so izposlovali pregovorniki baroni in ki pravi, ne sme nihče motiti neunijskih delavcev. Obtožen je, da je rekel, stavkarski jemljejo kruh od otrok.

V Manitojski sanjeje.

Winnipeg, Man., Kanada. — 28. julija so prišli s četvrtjo mince v Manitobi. Povprečni prihodek je 25 bušjev na akro.

medveda se niso imeli. Ali smešno je, da je bil v tem slučaju krmar kapitalistični gospodarski red, katerega val praveverni zagovorniki kapitalizma molijo kot največje ga malika na svetu.

Ta kapitalistični gospodarski red vsebuje zakone, ki nujno kažejo vsi tako, da udarijo tistega, ki najbolj glasno zagovarja kapitalistično gospodarstvo kot najboljše gospodarstvo, ki je kdaj bilo ali se kdaj v dolgi bodočnosti pojavi na svetu. Bil je to zakon o prihodu blaga na trg in po zahtevi blaga na trg.

Večje, ki je bilo v začetku, se je kar šel noč ohladilo, kajti izvedeli so, da ne bodo dobili toliko tovrstnega blaga, da nalože z njim parnike, ki se pripeljejo premož v Ameriko, da se izplača prevažanje premož.

Plovbeni odbor je bil kmalu pred dejstvom, da bodo ladije, ki pripeljejo premož v Ameriko, se pridruže drugim ladijam, ki so prazne in zasidrane šakajo na tovrstno blago, da ga popeljejo zopet v Evropo.

SVETNIKI KRALJEVO SVOJE LASTNE POSTAVE...

Zion City, Ill. — Starešina W. D. Normandie tukajšnje apostolske krščanske cerkve, katere je ustanovil Dowie in katero zdaj vodi Voliva, je star še dva in osem deset let. Starešnik nosi brado, njegov pogled je oster in glasoval je s drugimi starešinami: "V Zion Cityju ne kaditi!"

Normandie je vedno kadil, dokler se ni prebival na številu 2605 na Gallesdovi cesti v Zion Cityju. Nekateri govorijo, da je bil strasten kadilec. Kadar je sloves star 83 let, dobi večji šundne muhe v glavo. In take je bilo tudi s Normandie. Rekel je, da bo kadil, dokler ne umre. To je pa med drugimi starešinami napravilo paniko. Mislili so, da je sam hudo bolec smrti starega Normandieja in pričeli so mu prigovarjati, naj ne stori tako strašnega greha, da bi kadil. To prigovarjanje je pa tako uješlo starega Normandieja, da je prišel streljati na one, ki so mu prigovarjali, da naj se kadil. Prestrašeni so bežali starešine in se križali. Kasneje so našli starega Normandieja v postelji. Kadil je. Zveder so se zbrali starešine k pogovoru in so skimali z glavami.

REDKA EKSPLOZIJA V STAVKARSTVU.

Minneapolis, Minn. — 18-letni Keith Cook je petek C. E. Allen, glavnega delavodja v delavnici Northern Pacific železniške družbe. Kot tak je seveda bil o pravilni stavkarski delo. Ko je popravljal težko vozovno zapono, si je smekal reko. Zdravniki menijo, da bo treba najbrž odrezati roko.

UMOR IN SAMOMOR.

Peoria, Ill. — Štiridesetletna gđ. Grace Jesse je prerazela svoji sedemdesetletni materi vrat s britvijo. Po izvršenem umoru je se sobi prerazela vest. Vaška zdravniška pomoč je bila odveč, kajti rana je sevala prek vage vrata. Drama se je odigrala v majnem mestecu Varna, ki se nahaja v tukajšnji okolici.

Potresni plajše Evropejce.

London, 28. jul. — Pred nekaj dnevi je ameriški geolog dr. Milton A. Noble v Philadelphiji prokeval, da bo v prihodnjih tridesetih dneh potres uhitel južno Evropo, severno Afriko in majhno vso Azijo. Takoj nato je prišla vest o potresnih sunkih v južni Franciji in Španiji. Že dva dni se zemlja stresla v okoliših Granade. Evropejci, ki se sprva gloso smenili za Nohlevo prerokovanje, so zdaj postali alarmirani.

Produkcija zlata v Rusiji.

Moskva. — (Feder. Press.) — Produkcija zlata v jenskih rudnikih v Sibiriji bo znašala v tem letu približno trideset tona, oziroma 1500 funtov. Rudniki so pod absolutno kontrolo sovjetske vlade, ki jih je pričela obratovati lani. Več kot polovico rovev je se zalitih z vodo.

Cenzura knjig v Rusiji.

Moskva. — (Feder. Press.) — Vred novega gospodarskega programa je sovjetska vlada dovolila tudi omejeno privatno tiskarstvo. Prej je vlada imela monopol na tiskarstvo in vse knjige so izšle v vladni založbi. Zdaj pa, ko se vrni privatni založniki, je vlada uvedla nekatere cenzurne določbe, kaj se sme in česa se ne sme tiskati. Pet stvari se ne sme tiskati: tajno

sti rdeče aromde, propaganda proti sovjetski vladi, knjige pornografskega značaja, ščuvanje k nacionalističnemu in verskemu fanatizmu ter stvari, ki razburjajo javno mnenje v skladu lažljivih informacij.

Znanstvene knjige in vse vladne publikacije so proste cenzure. Cenzura je v rokah pododdelka komisarijata za prosveto.

Povodnji na Kitajskem.

Peking, 28. jul. — Sifno deževje se ne pomni, je povzročilo povodnji in uničilo poljake pridelke v severnih kitajskih provincah. Osem dni je deževalo neprenehoma. Samo v Pekingu je voda odnesla 1800 hiš. Rumena reka je narasla in se razlila preko bregov. Katastrofa bo po vseh znamenjih velja kot je bila ona leta 1913, ko je bilo na tisoče kitajskih milij poplavljenih v severni Kitajski.

Sugestije se je pognal v smrt.

London, 28. jul. — Dr. Henry King je pred milicoogledno poroto ugotovil nenavaden slučaj samomora s avtosugestijo. Neki Alfred Manning se je umiril s tem, da si je zavezal ruto okrog vratu in potem si je domisljal, da vial na vrvi. Ker je mislil, da vial in umira, mu je srce prenehalo biti in je res umrl.

Nadnja polijatev Ameriške pomoče uprave v Rusijo.

London, 28. jul. — (Federated Press.) — Zadnja polijatev šilvi Ameriške pomočne uprave je dopela v Petrograd. Po naključju so bila šilva poslana s parnikom "Winnebago", ki je 2. februarja t. l. privedel prva ameriška šilva v Rusijo. Druge ameriške dobrodelne organizacije bodo nadaljevale s polijanjem živeča v ruske gladovne pokrajine, ki se še niso opomogle.

Pilsudski dobil zaupnico.

Variava, 28. jul. — Poljska zbornica je dala večer zaupnico predsedniku Pilsudskemu s 205 glasovi proti 187. To pomeni, da je bil ministriki predsednik Korfanti poražen.

Pismo iz Rusije.

Petrograd. — V Petrogradu, kamor smo prišli dne 28. maja, moramo čakati na brzojav našega delegata. Tediš bomo šele šli naprej — v južno Rusijo. Prav dopaše mi življenje tukaj. V šolo hodimo in delamo, malo popravljamo ceste, da nam je kratek čas. Prihke imamo dovolj, da si ogledamo znamenitosti mesta, muzeje in javne stavbe, ki so priredete od vojne. Tudi šlovska imamo s seboj, da nam vse razkaže. Precej drugačne so razmere tu. Noči nimamo skoraj nič, celo noč bi skoraj lahko bral brez luči.

Mesto Petrograd je lepo za pogledat ima nebroj zanimivosti, poleg so tudi razmere take, da šlovska se bolj zanima vse tukajšnje življenje.

Sedaj je država spet izdala denar v promet. Ljudje podprejli njim sistemom — brez denarja — niso hoteli ničesar delati, samo hodili so semintja in razmenjavali blago za blago. Bilo je vse brezplačno za jesti in piti, po ponilnih železnica so ljudje navadno spali. Sedaj pa so dobili denar, pa tudi vse nepravilne so zopet prišle kot v državah, kjer je denar vladar. Tovarne skoraj vse že obratujejo, nekateri delajo v njih in zaslužijo po 30.000.000 rubljev na mesec. Toda bore malo morejo kupiti za milijon. Kakor država povla plaše, tako špekulantje višajo vrednost pridelkov, ker država jim je dala presto za malo trgovanje za nedoločen čas.

Vsek sedaj želi, da bi bil trgovec, a nečeto jih je že propadla, ker ne morejo plačevati neskončnih davkov, ki jih je država naložila na trgovstvo, s čemur upa, da bo odpravila navdušenje za zasebno trgovanje in nepotrebnost kramarje navadila, da bodo šli delat. Po zadruhu je vse na polovico cenejši kakor pa pri špekulantih.

Mi ne bomo delali za kake zasebne podjetnike, kapitaliste, ki smo prišli sem, temveč delali bomo za državo in pod državnim nadzorstvom, saj s državo bomo sklenili pogodbo.

Vožnja sem je bila še precej udobna. Petnajst dni smo bili na elorja, potem smo stali dva dni v pristanišču Libavi, kjer smo stopili na suho. Stali smo nekoliko tudi v Hamburgu in v Gdanskem, na nemško-poljski meji. Iz Libave smo se peljali v Rigo, kjer smo

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Izhajep. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2637-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. V. Box 62, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila Jaka Zavrtalnik, upravitelj glasila Fila Gedin.

POROTNI ODBOR:

John Underwood, predsednik, 406 W. May St., Springfield, Ill., Mark, Zelenkhar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Tordoli, Box 161, Lawrence, Pa., John Garlick, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODBOR:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2637-39 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZVODNO OKROŽJE: John Ambrosi, Box 288, Moss Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Gradiš, 14631 Pepper Ave., Cleveland, O.

Antea Silar, Box 194, Green, Kans., se jugoslovd.

Mar More, Box 166, Buht, Minn., se covoropod.

Mike Rugel, 3432 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Samrak, 5500 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 8606 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravstveni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Joe Shuk, 1191 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Korn, 6362 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR! — Korrespondenca s gl. odborom, ki delajo v glavnem uradu, se vrli takole:

VSA PISMA, ki so namalje na pošti gl. predstavnika, se namalje predstavnika S. N. P. J. 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE RAZDNE BOLNIŠKE POSPORE SE NAMALJE: Bolniške tak siliva S. N. P. J. 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DEHARNE POSILJATVE IN STVARI, ki so siliva v bolnišniškem oddelku in siliva v bolnišniškem oddelku, se namalje: Taktivito S. N. P. J. 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE RAZDNE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se polijajo na naslovi: Blagajništvo S. N. P. J. 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prišilbe glede polijovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj polijajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, ligar nadzor je ngoral.

Val prišli sa gl. porotni odbor sa naj polijajo na naslovi: John Underwood, 418 W. May St., Springfield, Ill.

Val dopil in drugi apil, vmanila, oglist, narofitino in apil vse bar je v sveti o glasilo (jedota), saj se polija na naslovi: "Prosveta", 2637-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

tudi stali en dan, potem pa šli na rusko majo. Prišla je po nas ruska lokomotiva, ki nas je odpeljala v prvo rusko mesto. Čakalo nas je veliko število ljudi. Sprejeli so nas z rdečo zastavo in govornikom, nas imeli kot goste, drugi dan pa nas odpeljali v Petrograd.

Mislil, da bomo sedaj kmalu šli na določeno mesto. Ko pride mo na določeno mesto, bom poročal, kako so razmere v novi državi. — Pozdravljam vse stavarke v Združenih državah. — John M. Jan.

Ne preveč. "Gospodina! Blazno sem zaljubljen v Vas". — "Pa me poročite!" — "Ne, tako blazen pa le še nisem."

Res je. Gospodinja sluškinji: "Ali ne hoče očišči ribe, preden jo denete v vodo?" Dekla: "Čemu neki, saj je bila vendar vse življenje v vodi!"

Dobročrnost. Sodnik: "Ali ste ga morali res tako udariti? Nekaj krepkih besed bi tudi zadoštovalo." — Obtoženci: "Ne, razšiliti pa ga nismo marali!"

Medem ubitih, 50 ranjenih v boju s falšiti.

Rim, 28. jul. — V krvavi bitki med falšiti in republikani, ki je divjala večer v Ravenni, je bilo sedem moš ubitih in okrog 50 ranjenih. Manjši igredi se nadaljujejo v mnogih krajih.

Ministrska kriza se nadaljuje.

SELI VEDETI

Kdo ima napraddj dobre avneni prvi ali drugi braš (to je tamburški instrument). Naj mi plaše na naslov za ceno in druga pojavnja. Frank Krapents, P. O. Box 165, Hibbing, Minn. (Adv.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v salopi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Dodatek in se pomislite, da je doma pri nas, kuhani vodo je najbrž in najcenejši. Doda je tudi čisto sodov, staciona in raznih likerov, itd. Mi vam dostavimo narofito po pošti, takne v vse kraje.

Groovetino, sladkorjem in v prodajalnicah določene dame primeren po post pri vseh narofitih. Pilita po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

ZA SIVE LASE "Natural Hair Restorer"

Ima imajo v svoji salopi, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Dodatek in se pomislite, da je doma pri nas, kuhani vodo je najbrž in najcenejši. Doda je tudi čisto sodov, staciona in raznih likerov, itd. Mi vam dostavimo narofito po pošti, takne v vse kraje.

Groovetino, sladkorjem in v prodajalnicah določene dame primeren po post pri vseh narofitih. Pilita po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Kratkočasnice.

Tudi dota. Berač, ki je omoli svojo hčer, jo zadrževal zetu, da da mu bo dal lepo doto. "Kaj pa boste dali za doto?" je vprašal berača zet. Zmagonosno je odvrnil berač: "Veo Stajersko in Korško, ker tam še nisem beračil."

V gostini. Gostilničar: "Zelite morda, da Vam dam pripraviti govajci?" — Gost: "Ne! Naj veste, da se jem ničesar, kar pride iz živalskih nat." — Gostilničar: "Kako pa naj Vam tedaj pripravim — jajce!"

Advokatska. Odvetnik obtoženec: "Če hočete biti oproščeni, mi morate vse odkritveno povedati. Potem bom še jaz lagal za Vas, če bo treba."

Mitra potatliha vožnja iz New Yorka v

TRST (preko Napulja)

z Ameriškim polnim parnikom

PHILADELPHIA

Mediter 18.000 ton.

Pisje Aug. 18 in Okt. 1.

Parnik Philadelphia je en najhitrejših, velik in izvrstno vreden parnikov med New Yorkom in sredozemskimi poletovanju.

Za ceno in rezervacije prijavit se pri domačemu zastopniku ali po pri

JOHN J. DWYER, Gen. Agent, 15 Pearl St., New York.

K. W. KERRY, Gen. Western Pa. Agent, 150 N. La Salle St., Chicago, Ill.

SLIKE IZ NASELBIN.

North Chicago, Ill. — Kot je že znano študentem Prosvete, se je imel vrtni dne 9. julija t. m. prvi javni telovadni nastop slovenskih sokolov in dekliške naraščaje v Waukeganu. Tu dam obširnejše poročilo o tem nastopu. Predno pa nadaljujem, si štejem v dolžnost, da se zahvalim kar najpristnejše v imenu društva Slovenskih sokolov in sokole vsem onim rojakom, ki so se odzvali za sprejem čikaških gostov, da so jih pripeljali s svojimi avtomobili s kolodvora do Narodnega doma. Za vso naklonjenost vam klidem: Krepki nazdar!

Kar se tiče telovadnega nastopa in telovadbe, rečem le toliko, da je bil sobrat Anton Vencel kot učitelj in vajah na mestu; akoravno so bile vaje samo 12 večerov a par urami, vendar je bil dosežen najboljši uspeh. Sodbo naj bi izrekli cenj. občinstvo, ki se je udeležilo nastopa in veselice.

Slovenske sokolice in dekliške naraščaje so bile ves čas od ustanovitve do 1. javnega nastopa vedno redno in točno pri vajah, vtrajale so in to je največ pripomoglo do impozantnega uspeha. Zahvaliti se moram sobratu Antonu Vencelu kot učitelju, ki je naše vrle sokolice in tako kratkem času pripravil za ta dosežni cilj. Da je veselica uspešno dobro, izrekam tudi srčno zahvalo darovalcem, ki so prispevali gotovino ali v dobrotah, za kar se mora reči, da je naklonjenost cenj. občinstva iz naše slovenske naselbine vedno na strani sokola. Zatorej vam obljubljam, da bomo vedno vam na naloge pripravljali vedno nuditi kaj novega razvedrila.

Ne smem pozabiti sosettri Katarine Verščaj in Julije Poč, sokolice iz Chicago, ki sta prisostvovali kot pomočnici sobratu Vencelu pri vajah sokolice in dekliške naraščaje. Od večerih sta darovali svoje proste ure in namen, da sta prišli v našo sredo pomagati, da se urediš sokolska misel. Klidem vam: Na zdar!

Prisrčno hvalo izrekam sestram telovadkinjam in bratom telovadcem, ki so zajedno delovali z nami telovadkinjam in nastopili s lepimi izvedbami vaj na krogih v

največjo zadovoljnost občinstva. Hvala tudi vsem gostom iz Chicago, ki jih bomo posetili ob priliki 10-letnice meseca avgusta, t. i. za kar se naši telovadci že sedaj pripravljajo, da jih posetijo v kolikor mogoče velikem številu.

Sploh hvala vsem, ki pošiljate svojo mladino k telovadbi in ste kolikaj pripomogli do zaželjenega uspeha; vsem onim, ki so dobroljno spremili in odpeljali šikake goste na kolodvor; posebno pa bratu Vencelu za truda-polno in poštvovalno delo na polju sokolske vzgoje. Vsem skupaj: Krepki na zdar!

Že dne 9. julija je bilo povedano, da je naloge sokolstva vzgajati telesno, naravno, narodno in demokratično. Te štiri misli, spojene v eno samo, so neločljiva celota, so — sokolska misel. S telesno vzgojo vstavljamo telo zdravo in lepo, to so dobrine, ki jih ne odtehtajo nobeni zakladi sveta. Naravstvena vzgoja izvira iz telesne. Razvijajoč v človeku moč, uničujemo v njem vse kvarne, strahopetne in suženjske lastnosti. Gojimo v njem resnost, pogumnost in ponos. V tejzi ohraniti si moč, daš človek v sebi vsakorane prenapetosti, izpodkopa svoje moč in vlačče dušo v blato niskosti. Uči se zmernemu življenju in s tem tudi hrani jasnost mišljenja in moč volje, ki je najbolj zavirana od zdravja.

Vzgajamo v duhu posebne slovenske kulture s spoštovanjem do dela naših očetov in stremimo, da naš narod doseže v vrsti drugih narodov odlično mesto. — Vzgajamo demokratično, to je, da nikogar ne izključujemo iz svojih vrst, najhbo katerega koli stanu, da je le navdahnjen za sokolsko misel in hoče delovati za blaginjo naroda. V tem posvečanju svojih misli je naš brat.

Sokolska vzgoja, premagavi vae teške čase prvih let, se je ukoreninila v ves slovenski narod v stari domovini in tvori danes neločljiv del slovenskega življenja. Šad sokolske misli se je zanesel tudi semkaj v novo domovino in pričakuje se, da vzklíbe ob 60-letnici sokolstva, za kar bodo obhajali meseca avgusta v Ljubljani.

Rojaki, Slovenci, kirom ameriške domovine, klidem vam: vdramate se in ustanovljajte po

vseh večjih slovenskih naselbinah sokolska telovadna društva. Vsi te dele naših prednikov, obenem širite idejo sokolske misli. Slovenski starši in naše naselbine Waukegana in North Chicago, pošiljate svojo mladino v telovadnico in v avsti si bodite, da bodo vaši otroci zdravi in čvrsti pri nastopih napravili marsikatero urico veselja in zadovoljnega ponosa. Če se bojite za vaše otroke, pridite sami z njimi ob večerih in prepišali se boste, kakor se je že marsikateri, da sokolstvo vrši dobro in poštvovalno delo ter gleda za vaše otroke in vaših otrok dobro ime.

Camp Shumway, Colo. — Ker ne vidim dopisa iz naše naselbine, hočem jaz malo popisati razmere rudarjev v tej naselbini in okolici. Držimo se solidarno od 17. julija, odkar so se nam pridružili tisti, ki so delali blizu dveh mesecev. Vendar so spoznali pravo in prenehali s delom. Stopili so v naš lokal U. M. W. of A.; nekaj pa jih je še med njimi, da se nečjejo prikazati.

Slovenci in Hrvatje po Colorado, pristopite k organizaciji in prenehajte s delom, da bodo tudi koloradski rudarji podpirani pri okrogli miri, ko se bo pričelo pogajanje med zastopniki rudarjev in operatorjev.

Dobili smo dovolj državnih policajev in gardistov, ki pa upam, da jih ne bomo imeli dolgo časa. Samo, če rudarji ostanejo doma, pa bodo morali oditi, ker ne bodo imeli nikakega dela. Rudarji, ne čitajte kapitalističnega časopisa in ne poslušajte agentov kapitalističnih strank. Čitajte delavske časopise kot je Prosveta, ki prinaša vsaki dan novice o delavskem položaju malone iz vseh krajev in odpira nezavednim očem.

Tudi v tej naselbini so nas premagali baroni spodili iz stanovanj. Vodo so podražili, pa vse nič jim ne pomaga, da bi pridobili ljudi na svojo stran. Če je delavstvo združeno, je vsak njihov polkus brezuspešen. Zato držimo solidarno do konca stavke in zmagaja je za nas gotova.

Čital sem dopis v št. 163. Prosvete iz Walsenburga, Colo. Dopisnik piše čez našega rojaka, Johna Lipiča, o katerem vem, da ne dela v majni; je član U. M. W.

of A. tu v Camp Shumwayju. Rojaki, ne delajte razdora med seboj začasa sedenje v stavke, ker vse, kar nam je najbolj potrebno, je edinstvo in sloga. Mnega sem, da tako medsebojno grizenje ne da v stavki nam nič ne pomaga, pač pa mnogo koristi nasprotnikom, ki bi radi zanesli razdor med naše vrste. Čim bolj se bomo pripravili medseboj, več bomo s tem pomagali izkoriščevalcem.

Pozdrav članstvu SNPS in vsem stavarjem po Ameriki. — Steve Kotzman.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Kriza belgajske vlade se vedno traja in je baje odvisna od odločbe, zunanega ministra Nisloša pri kralju Aleksandru. Pač je naenkrat zavzel odklonilno stališče proti Italiji, poleg tega pa se je ni pomiril pravosodni minister, preko katerega je kralj pomilostil atentatorja Stejiča, ki so ga hoteli obesiti 28. junija.

Belgrad prikaže carsko rusko vlado. Ko je poslanec Simrak protestiral, ker ni dobila "Hrvatska Obrana" iz Osijske brezplačne železniške karte ter se pritožila da jih pa dobivajo brezplačno Wranglevi, so mu odgovorili: "Ej, gospod poslanec, ti se ne voziš brezplačno. Mi vse te vojnje bilježimo, pa ko bo prišla carska ruska vlada, bomo dobili vse te vojnje plačane!"

"Za opremo vojaštva". Ministri svet, ki je zboroval 3. t. m. je odobril vojnemu ministru kredit v znesku 40 milijonov kron. Vojno ministrstvo je zahtevalo ta kredit "za 30.000 vojaških postelj" in "za kivalne stroje". Vojnemu ministru dajo kolikor hoče denarja na razpolago, pri prvotnem pa štedito kar se da. Nečuvna stvarnost je to dejstvo, pri 80 odst. analfabetnem jugoslovanskem narodu! Kakor je videti, bomo kmalu prišli čez 6 milijard, katere je že dobilo vojno ministrstvo za svoje namene.

Smrtna nesreča. V nedeljo 2. jul. je utonil pri kopanju na Bledu, Vladimir Kopač, cand. tehn. Ob tej priliki se je opazilo, da nimajo nobenih reševalnih priprav pri rokah. Umrli visokošolci je bil član "Svobode" in neumoren delavec, zlasti znan v Trstu.

Katastrofalna toča v ptujem okraju. Ptujski okraj obliše gotovo vsako leto toča. Tako hudega obliše pa, kakor smo ga imeli dne 26. junija okoli petih popoldne, ne pomni skoraj nihče.

Temni oblaki so se vlačili po nebu, nato pa se je usula toča kakor iz kake ter uničila domalega vse pridele. Prizadete so občine: Račje, St. Janž na Ap. Vurberg, Jurševci, Janeževci, Vintarovi, Sv. Urban, Desinci, Dolž, St. Lovrenc v Slovenskih gorah, Hlaponci, Žirovci, Brebrovnik, Sv. Miklavž in Kog.

Skupna škoda znaša najmanj sto milijonov kron.

Zakaj vera peša? Na to vprašanje nam odgovarjajo od nekdaj, da zato, ker zapelje 85 letni duhovnik dekle, ki jo ima v župnišču do otrokovega rojstva, se shaja nato še nadalje z njo, na priliki pa laže, da mora zaradi preganjanja proč.

Žirovski vrh. V nedeljo dne 25. junija je divjala pri nas silna nevihta, med katero je treščilo v gošpodarsko poslopje posestnika Franceta Justina v Žirovskem vrhu. K areti strela ni ušla poslopja, toda zgodila se je še hujša nesreča. Strela je namreč ubila posestnikovega sina Franca.

Nečuvni škandal. V Dalmaciji strada in umira kmetstvo prebivalstvo radi pomanjkanja živega prav tako kakor v Rusiji. Na Hrvatskem so nabrali za te reveže za kakih 25 milijonov dinarjev živil in denarja, ampak ta akcija je na

letela pri belgajski vladi na nečuvni odpor, ker ni hotela dati potrebnih vagonov za prevažanje na razpolago. Prste imajo vmes vlasti demokrati, ki se bojuje, da bi akcija republikanskih Hrvatov utegnla škodovali njihovim danasem med dalmatinskimi Hrvati, ki so poveli monarhistični in liberalni. Škodovalo jim bo sedaj seveda še vse bolj.

Dolgovni naše države. Tuji časopisi so prinesli poročila, koliko smo dolžni. Naš dolg Ameriki znaša 54 milijonov dolarjev, t. j. nad 4 milijarde Din., Angliji smo dolžni 27 milijonov funtov, t. j. nad 9% milijard Din. Franciji dolgujemo nad 5% milijard Din. Skupaj je to nad 18% milijard Din. Povdarjano, da so ti zneski nekoliko višji od onih, ki jih naznanja naša uprava državnih dolgov.

Občinske volitve v Mostah. Rezultat občinskih volitev v Mostah dne 2. julija t. l. je bil sledeči: Za neodvisno kmetstvo delavsko listo je volilo 183 volilcev; za Orašmo-vo strujo 354 volilcev. Skupaj 537 volilcev. Voliti bi moralo približno 1100 volilcev; volilo je 537 volilcev. Volitve se ni udeležilo 563 volilcev. Pripomniti moramo, da se bili volilci pripadajoči proletariatu pri volitvah najmanj agilen, dočim je Orašmova struja na vse kiplje delovala, da je apravila vse svoje backe na volišče polnoštevnost, kar se je tudi zgodilo. Po kalkulaciji je dobila del, kmetstva lista 15 mandator. Orašmova struja 22 mandator, zadnja toraj absolutno večina. Pri volitvah so se opasali marksistični neredi. Znamo se nam slučaj, da so volili ljudje, ki niso imeli volilne pravice. Glasovali so seveda, se Orašmova struja, obstoječi iz klerikalcev, "poboljšanih" soc. demokratov in skesanih komunistov ki so se pred kratkim obzvali in sanjevali dosežanje občinske uprave v Mostah. Orašmo-vo klike in klerikalne zmaje. Približno 563 volilcev, največ iz Zelene jame, katere naj se od sedaj "Črna" imenuje, se je deloma zaradi nevednosti, nezanimanja ali pa znanšilnega kranjskega strankarstva volitev vzdržalo in s tem pomagalo do zmage Orašmovi struji.

V Sarajevu so pričeli s obravnave proti komunističnem poslan-ec Džakoviću, ki ga obdolžujejo veleizdajstva, ker je član kot komunistične stranke prisostvoval kongresu moskovske internacionale l. 1921. Džaković se je pred sodiščem prižal, da so s njim postopali zelo bestialno. Orisal je, da v Belgradu, kjer je v "glavnjači", obsegajoči 80 kub. metrov bilo stisnjenih 100 ljudi. Zrak je bil zadušljiv vlad smrdljivih petrolej, bili so primorani piti lastno vodo itd. Belgajski detektiv Mita Biftek ga je imel navado tolažiti, rekoč: "Enkrat si se nam smužal izpod noža v Zenici, sedaj pa se nam ne boš nič več." Obrav-

nava proti Džakoviću, ki se protestira proti obtožnici, še ni traja.

Generalni komisariat za tuje promet v Sloveniji je podaril kralju Aleksandru bivšo Muhrovo lo ob Bohinjskem jezeru. To je isti komisariat, ki časopisom n svojih oznanil ne more plačati, sploh ne govorimo o obetkih, se nam pri tej novici vzbujajo.

V Ogulinu se je prostovoljno končal Dušan Bertić, predsednik sodnega stola. Pokojnik, star 67 let, se je obesil na konopee. Poročajo nam, da je ta samomor pomemben za našo justico.

V Novem Sadu se je zastrupila 18letna Ema Čardarova, ki je bila v tamošnji javni hiši. Pri obklevanju je našla spolno bolezen in jo je poglala v prostovoljno smrt. Kdaj bo konec žrtve obstoječega sistema.

V Kršini so obtožili tamošnje ga policijskega čefa poverjenj velike svote državnega denarja. Kuga in kolera razaja zelo obšutno na grški meji. Belgajski vlada je vpeljala v Gievglji karanteno, ki pa jo bo najbrž pustila in prepovedala prehod mej.

111 Cigarette

DOBRE
so!
10c

Kupujte to cigareto in štedite denar.

French Line

HYPER VOYAGEA V JUGOSLAVIJO

PARIS August 11
LA SAVOIE August 12
BOULEVARD August 13
LA FAYETTE August 14
L'ESPÉRANCE August 15
L'ESPÉRANCE August 16
L'ESPÉRANCE August 17
L'ESPÉRANCE August 18
L'ESPÉRANCE August 19
L'ESPÉRANCE August 20
L'ESPÉRANCE August 21
L'ESPÉRANCE August 22
L'ESPÉRANCE August 23
L'ESPÉRANCE August 24
L'ESPÉRANCE August 25
L'ESPÉRANCE August 26
L'ESPÉRANCE August 27
L'ESPÉRANCE August 28
L'ESPÉRANCE August 29
L'ESPÉRANCE August 30
L'ESPÉRANCE August 31

French Line
19 State Street, New York

SKUPNO POTOVANJE SLOVENCEV.

FRENCH LINE, 19 State St, New York, N. Y.

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpisu bo naraščala sorazmerno s vašimi prizadevanji.

POSILJAMO denar v stare domovine po davčni ceni. PRODAJAMO listarte za potovanje v stare domovine in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK
1100 Island Ave., vagon 19, Chicago, Ill.
Največja slovenska delovna banka v Zlatolajskih državah.
Kapital in prihranki \$1,000,000.00

F. M. Dostojevski:
BESI
Roman v treh delih.
Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Tu—bila je hiša našega trgovca Titova—je napravila veliko zmešnjavo; vpila je in tarnala zmedeno, da so ji "ubili mola". Satova in del njegove srodbe so Titovi poznali; groza jih je popadla, ko so videli, da boga žena, ki je po svojih lastnih besedah šele anoi povila, v taki obleki in takem mrazu po ulicah, s komaj odetim novorojenčkom v naročju. Iprva so mislili, da se ji blede, tem bolj, ker jim nikakor ni šlo v glavo, kdo je ubit: Satov ali Kirilov? Čuteč, da ji ne verjamejo, je hotela bežati dalje, toda pridržali so jo s silo, čeprav je baje strahoma kričala in bila okrog sebe. Poslali so vprašati v Filipovijsko hišo; dve uri nato se je ramsela po vsem mestu vest, samoumno Kirilova in njegovem predsmrtnem sporoblu. Policija je prišla k Marji Ignatjevni, ki je bila še pri zavesti, in zdaj se je izkazalo, da ni brala Kirilovega pisma; kako je skedpala, da je tudi njen moč umorjen, ni bilo moči dobiti iz nje. Kričala je samo, "če je oni ubit, je tudi moč ubit; saj sta bila skupaj!" K polidnevju je padla v nezavest, iz katere se ni več prebudila. Čez tri dni je izdihnila; prehlajeno dete je umrlo še prej. Arina Prohorovna, ki je bila medtem pri Satovih, pa ni našla matere in otroka, je zavohala, da se nekaj kuha, ter hotela bežati domov; med vrati pa se je ustavila in poslala strežnico "prati gosпода Kirilova, če je Marja Ignatjevna pri njih in če sploh kaj vedo o nji!" Polanka se je vrnila kričeč jako blazna, da se ji sililo po vsej ulici. Arina Prohorovna ji je zamašila usta s vedno ušinkovito grožnjo, da jo zapro, ako bo kričala ali govorila okrog; nato jo je pobrisala proti domu.

Razume se, da so nadlegovali še tisto jutro tudi njo kot babico Marje Ignatjevne; toda izvedeli so malo. Stvarno in hladnokrvno je povedala vse, kar je sama videla in slišala pri Satovu, glede istorije, ki se je bila zgodila, pa je trjavila, da ne ve in ne razume ničesar.

Lehko si mislilme, kak dirinkaj se je vladil po mestu. Nova "istorija", že spet umor! In sraven še nekaj drugega; postajalo je očitno, da se v resnici skrivaj med nami družba morilcev, podigavev, revolucionarjev in puntarjev. Lisi na stranca smrt, umor Stavroginov žena, Stavrogin sam, požig, ples za guvernanke, razdanost okrog Julije Mihajlovne... Še v lazinjenju Stepana Trofimoviča so po vsej sili hoteli videti uganke. Mnogo, mnogo so se spetali o Nikolaju Vsevolodoviču. H koncu dneva se je razvedela tudi očitnost Pjotra Stepanoviča; le čudno, da so o njem še najmanj govorili. Pred Filipovijsko hišo, znalodane vse dopoldne radovedna množilo pismo je res pripravilo gospodsko

v zabodo ter jo preprčalo, da je bil samomorivec obenem morilec Satova. Popolnoma pa se oblast vendar ni dala zmotiti. Beseda "park" na primer, dala tako nedoločno vrnjena v plamo, ni svabila nikogar s prave sledi, kakor je upal Pjotr Stepanovič. Policija je hitela takoj v Skvoreniki, ne le zato, ker je bil tam edini park vsega mesta in bližnje okolice, marveč tudi v instinktivni slutnji, ker so bili Skvoreniki deloma očitno, deloma posredno zapleteni v vse strahote zadnjih dni; drugič si vsaj jaz ne morem razlagati. Omenim naj, da se je Varvara Petrovna zgodaj zjutraj odpeljala loviti Stepana Trofimoviča, ne da bi vedela kaj o dogodkih zadnje noči. Truplo so našli v ribnjaku še tisti večer; pripomoglo je nekaj sledi, med njimi umorjenčeva čepica, katere so morivei v brezdanji lehkomišelnosti pozabili na kraju zločina. Ogled na lieu mesta, zdravniška preiskava trupla in več podrobnosti, ki so jih opazili še odkraja — vse to je vzbudilo sum, da je moral Kirilov vsakako imeti tovariše. Tako se je izobličila eksistenca Satovo-Kirilovskega tajnega društva, ki je bilo v zvezi s proklamacijami. Toda kdo so bili tovariši? Tisti dan se še ni sanjalo živi duhi, da bi smilila koga izmed "naših". Dognali so, da je bil Kirilov puščavnik in je živel toli samotno, da je lahko stanoval pri njem, kakor sam prinaša v pismu, ves ta čas razbojnik Fedjka, ki so ga povzod tako iskali... Najbolj je pač morilo vsakogar, da v vsem tem labirintu dejstev ni bilo najti ničesar obsega in spajajobega. Teko si je predstavit, v kakine zaključke in kakšno miselno zmedo bi bilo nazadnje zabredlo naše občinstvo v svojem paničnem strahu, da se ni še drugi dan mahoma vse pojasnilo, za kar gre hvala Ljamjenu.

On ni zdržal. Zgodilo se je z njim, kar je slutil, h koncu se Pjotr Stepanovič sam. Pod Tolkačkovim, posneje Kirilovim nadzorstvom je ležal ves drugi dan v postelji, dozdevno miren in obrnjen v zid. Govoril ni besedice, toliko da se je oglašal njima dvema. Tako ni zvedel ves dan ničesar, kaj se godi po mestu. Tolkačken pa, ki je dobro poznal dogodke, je prišlo k večeru na um, pustiti vlogo, katero mu je bil poveril Pjotr Stepanovič pri Ljamjenu in zamenjati mestno bivališče s kmeti, s drugo benedo — popihati jo. Prav je prerokoval Erkel o njih vseh, da izgube pamet! Hkrati omenim, da je Liputin še tisto dopoldne izginil iz mesta; posredilo se mu je nekako, da je zvedela gosposka o njegovem begu šele drugi dan k večeru, ko je prišla policija k njegovim domačin ter jih našla vse zbegane valed očitne odsotnosti, čeprav jim je strah zapiral usta. Toda vrnimo se k Ljamjenu. Kakor hitro se je začel samga — zausaje Tolkačken, pa je bil Erkel še preje vrnil domov — je stekel iz hiše in zvedel kmalu ves položaj stvari. Tudi on se je spustil v beg, naravnost za nosom, ne da bi krenil domov. Ali noč je bila tako temna, njegov namen tako strašen in trudopoln, da se je nekaj ude dalje obrnil proti domu ter ostal do jutra zaklenjen v svoji sobi. Menda se je k jutru polikural ubiti, pa se mu posrečilo. Tako zaklenjen je ostal tik do pol dne; takrat je mahoma vstal in — stekel na policijo.

(Dalje prihodnjik.)

Kadar mislite na stari kraj, mislite na

slovensko banko

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

70—9th Ave., New York City.

Ona polilijo denar v stari kraj potem lastnih direktnih zvez s pošto in zanesljivimi bankami.

prodaja parobrodov Netha za vse važne prekomorske linije za potovanje v stari kraj in od tam sem.

izdaje izjave za dobavo nobil iz starega kraja in druge notarske listine.

Za nadaljnja pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.

Posreblja točno in solidno.